

Wykaz skrótów / 11

Zagadnienia wstępne / 15

Rozdział I

Pojęcie podatkowego rejestru podmiotowego / 21

Rozdział II

Podatkowe rejestry podmiotowe w polskim systemie prawnym
w ujęciu historycznym / 27

1. Spisy podatkowe w czasach starożytnych / 27
2. Spisy podatkowe od czasów średniowiecza do końca XVII w. / 30
 - 2.1. Spisy podatkowe jako odzwierciedlenie poszczególnych rodzajów danin publicznych / 31
 - 2.2. Metodologia sporządzania i zakres danych spisów podatkowych / 33
 - 2.3. Wpływ organizacji administracji skarbowej na metodologię sporządzania spisów podatkowych / 36
3. Spisy, wykazy i ewidencje wykorzystywane dla celów podatkowych w XVIII i XIX w. / 42
4. Zasady gromadzenia i weryfikacji danych podatników w XX w. / 48

Rozdział III

Podmioty podlegające rejestracji w podatkowych rejestrach podmiotowych / 62

1. Podatnicy / 64
 - 1.1. Pojęcie podatnika w rozumieniu ustawy – Ordynacja podatkowa / 64

- 1.2. Podatnicy podatku od towarów i usług / 65
- 1.3. Podatnicy podatku dochodowego / 71
 - 1.3.1. Podatnicy podatku dochodowego od osób fizycznych / 71
 - 1.3.2. Podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych / 73
 - 1.3.3. Zagadnienia wspólne dla problematyki podatników podatku dochodowego od osób fizycznych i od osób prawnych / 76
- 1.4. Podatnicy podatku akcyzowego / 78
- 1.5. Podatnicy podatków lokalnych / 81
 - 1.5.1. Podatnicy podatku od nieruchomości / 81
 - 1.5.2. Podatnicy podatku rolnego / 83
 - 1.5.3. Podatnicy podatku leśnego / 85
- 1.6. Podmiotowość podatkowa i status podatnika w świetle zasad rejestracji podatkowej – analiza na tle rozwiązań przyjętych w poszczególnych ustawach podatkowych / 86
 - 1.6.1. Podmiotowość podatkowa / 86
 - 1.6.2. Status podatnika / 89
2. Płatnicy podatków / 94
3. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą / 101
 - 3.1. Pojęcie działalności gospodarczej w rozumieniu ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników / 101
 - 3.2. Kategorie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w świetle reguł rejestracji podatkowej / 107
 - 3.2.1. Osoby fizyczne / 107
 - 3.2.2. Osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej / 111
 - 3.2.3. Organy władzy publicznej / 112
 - 3.2.4. Problematyka oddziałów i zakładów / 116
 - 3.2.5. Przedstawiciele podmiotów gospodarczych / 121
 - 3.3. Obowiązki dokumentacyjne związane z rejestracją przedsiębiorców dla celów podatkowych / 130

Rozdział IV

Podatkowy rejestr podmiotowy o charakterze mieszanym w polskim systemie prawnym – ewidencja podatników i płatników / 135

1. Podstawowe założenia i funkcje ewidencji podatników i płatników / 136
 - 1.1. Niezmiennność i unikatowość identyfikatora podatkowego jako podstawy wdrożenia funkcji retrospektywnej / 136
 - 1.2. Funkcja użytkowa jako odzwierciedlenie podstawowego celu – identyfikacji podmiotów objętych obowiązkami fiskalnymi / 141
 - 1.3. Funkcja prospektywna, czyli dopuszczalność rejestracji przed uzyskaniem statusu podatnika / 154
 - 1.4. Dostosowanie reguł gromadzenia danych i obowiązków ewidencyjnych do statusu podatkowego podmiotu lub do rodzaju należności niepodatkowych / 161
 - 1.4.1. Wymogi prawa międzynarodowego dotyczące zakresu danych gromadzonych w rejestrach / 161
 - 1.4.2. Gromadzenie danych podatników trwałych / 165
 - 1.4.3. Gromadzenie danych podatników incydentalnych oraz podmiotów zobowiązanych do zapłaty opłaty skarbowej / 169
 - 1.4.4. Gromadzenie danych podmiotów uczestniczących w czynnościach celnych / 172
 - 1.4.5. Gromadzenie danych podatników korzystających ze zwolnień podatkowych / 175
 - 1.4.6. Gromadzenie danych płatników składek ubezpieczeniowych / 177
 - 1.4.7. Gromadzenie danych pochodzących z rejestrów o charakterze niepodatkowym / 178
 - 1.4.8. Uwarunkowania prawne w zakresie pozyskiwania danych osobowych / 179
 - 1.5. Selektywność danych rejestrowych / 180
 - 1.6. Aktualność danych rejestrowych / 183
 - 1.7. Sukcesja identyfikatora podatkowego w przypadku przekształcenia formy organizacyjnej / 193
 - 1.8. Zasada ograniczonej jawności danych i ograniczonej funkcji informacyjnej / 196
2. Model organizacyjny ewidencji podatników i płatników / 197
 - 2.1. Ewidencja podatników i płatników jako podatkowy rejestr podmiotowy o charakterze mieszanym / 197
 - 2.2. Ewidencja podatników i płatników jako rejestr o charakterze zdeintegrowanym (rozbitym) / 204

- 2.2.1. Problemy ze zwrotem nadpłaty / 205
- 2.2.2. Wpływ rozwiązań przyjętych w przepisach o właściwości miejscowej na sposób organizacji ewidencji podatników i płatników / 212
- 2.2.3. Rozwiązania systemowe i organizacyjne przyjęte w Polsce na tle rozwiązań systemowych i organizacyjnych wdrożonych w innych państwach / 215
- 2.2.4. Kierunki zmian organizacyjnych / 219
- 2.3. Wpływ przyjętego modelu na kwestie bezpieczeństwa systemu podatkowego / 221
 - 2.3.1. Przesłanki, cel i zasady utworzenia rejestru podatkowego tzw. fikcyjnych podmiotów / 221
 - 2.3.2. Osoby fizyczne jako fikcyjne podmioty / 223
 - 2.3.3. Spółki kapitałowe utworzone przez fikcyjne podmioty / 223
 - 2.3.4. Tworzenie zbiorów danych fikcyjnych podmiotów z punktu widzenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych / 229
 - 2.3.5. Celowość utworzenia rejestru fikcyjnych podmiotów / 232
- 2.4. Koncepcje ujednolicania i upraszczania reguł rejestracyjnych dla potrzeb różnych dziedzin prawa / 233
 - 2.4.1. Koncepcja wspólnej bazy danych / 234
 - 2.4.2. Rejestracja w układzie hybrydowym i obieg informacji w formie elektronicznej pomiędzy rejestrami / 238
 - 2.4.3. Dostęp do informacji gromadzonych w rejestrze przez administratora innego rejestru / 241
 - 2.4.4. Minimalizacja liczby identyfikatorów przyznawanych podmiotom / 242
- 3. Procedura rejestracyjna w sprawach z zakresu ewidencji i identyfikacji podatników i płatników / 245
 - 3.1. Zgłoszenie identyfikacyjne / 245
 - 3.2. Przyznanie identyfikatora podatkowego / 248
 - 3.3. Wyeliminowanie NIP z obiegu prawnego / 252

Rozdział V

Podatkowe rejestry podmiotowe o charakterze podstawowym / 262

1. Rejestr podatników podatku od towarów i usług / 262
 - 1.1. Ograniczenie obowiązków rejestracyjnych / 262
 - 1.2. Selektywność danych rejestrowych / 266
 - 1.3. Model organizacyjny rejestru / 269
 - 1.4. Charakter prawny i tryb procedury rejestracyjnej oraz wykreślenie z rejestru / 274
2. Rejestr podatników podatku akcyzowego / 278
 - 2.1. Ograniczenie obowiązków rejestracyjnych / 278
 - 2.2. Selektywność danych rejestrowych / 282
 - 2.3. Model organizacyjny rejestru / 283
 - 2.4. Charakter prawny i tryb procedury rejestracyjnej oraz wykreślenie z rejestru / 285
3. Rejestr dla potrzeb wymiaru podatków lokalnych / 287
 - 3.1. Ograniczenie obowiązków rejestracyjnych / 287
 - 3.2. Selektywność danych rejestrowych / 288
 - 3.3. Model organizacyjny rejestru / 289
 - 3.4. Pozyskiwanie danych podatników podatków stanowiących dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego i danych podmiotów zobligowanych do zapłaty opłat lokalnych / 295

Rozdział VI

Rejestry podmiotowe dla potrzeb prawa celnego / 299

1. System CELINA / 301
2. System ZEFIR / 302
3. Wspólnotowy System Rejestracji i Identyfikacji Podmiotów Gospodarczych / 303
4. System EMCS / 304
5. System ECS / 305

Rozdział VII

Właściwość miejscowa w sprawach z zakresu rejestracji w podatkowych rejestrach podmiotowych / 307

1. Unifikacja zasad (przesłanek) określania właściwości miejscowej organów podatkowych wynikających z różnych aktów prawnych dla celów rejestracyjnych / 307
2. Kryteria (przesłanki) ustalania właściwości miejscowej organów podatkowych w sprawach związanych z rejestracją podatkową / 311

3. **Gradacja właściwości organów podatkowych dla celów rejestracji podatkowej / 321**

Rozdział VIII

Teoretyczne modele podatkowych rejestrów podmiotowych / 331

Rozdział IX

Podatkowe rejestry podmiotowe w zagranicznych systemach prawnych / 340

1. **Niemiecki system prawny / 340**
2. **Szwedzki system prawny / 346**
3. **System prawny w Stanach Zjednoczonych Ameryki / 352**

Podsumowanie / 357

Wykaz aktów prawnych / 399

Wykaz orzeczeń / 405

Bibliografia / 409

Internetowe strony rządowe oraz strony internetowe instytucji publicznych / 415